

A Magyar Paedagogiai Társaság 1920-ban oly módon ünnepelte meg akkori elnöke, Fináczy Ernő születésének hatvanadik évfordulóját, hogy — a nyomasztó gazdasági viszonyok miatt emlékkönyv kiadására nem is gondolhatván, — egy kéziratos emlékkönyvet ajándékozott az ünnepeltnek. Minthogy anyagi erőink ezúttal sem teszik lehetővé külön emlékkönyv megjelentetését, Társaságunk a mostani újabb évfordulón folyóiratának e Fináczy-Emlékfüzetével óhajtja ünnepelni huszonegy éven át volt, nagyérdemű elnökét, 1925 óta pedig tiszteleti tagját és örökös tiszteleti elnökét. E füzet tartalma csaknem teljes egészében a tíz évvel ezelőtt készült emlékkönyv anyagából telt ki. Az emlékkönyv cikkei helyszüke miatt általában többé-kevésbé megrövidítve közöljük, de egyébként jórészt abban a formában, ahogyan szerzőjük annakidején az emlékkönyv számára megírta. Ez a magyarázata annak, hogy a legtöbb cikk csupán 1920-ig kíséri figyelemmel az eseményeket.

A SZERKESZTŐSÉG.

*

MEGEMLEKEZÉSEK FINÁCZY ERNŐRŐL.

Végtelen öröömre szolgál, hogy annak a tiszteletnek, szeretetnek és ragaszkodásnak, amit lelkemben évek hosszú sora óta táplálok az én igaz barátom és felejthetetlen egykori munkatársam iránt, én is kifejezést adhatok akkor, midőn az ő erényekben és igaz érdemekben gazdag életének egyik határállomásához érkezett.

Előttem áll az ember, a tudós, a közhivatalnok. Akármelyik nézőpontból varázsolom magam elé Fináczynek értelmi és erkölcsi jellemét, mindegyik nézőpontból csak felemelő érzet tölti el lelkemet, hogy ily egész ember volt évek hosszú során át az én egyik legbecsesebb munkatársam. Igen, ő egész ember! Iyen erkölcsi karakterében, ilyen kutató és búvárló munkájában, ilyen a közhivatal kötelességeinek szolgálatában. Sohasem felejttem el azokat az időket, midőn a Közoktatási Tanácsot újrászerveztük, midőn a középiskolai reform előkészítésén fáradoztunk; mennyi szakértelemmel, igazi mélyenjáró tárgyismerettel karolta fel ezeket a súlyos, életbevágó kérdéseket. Valódi élvezettel tanulmányoztam az ő magas színvonalon tartott emlékiratait. De éppoly alaposan és tapintattal foglalkozott a mindennapi kérdésekkel is és a mi nehéz nemzetiségi és vallási kérdéseinkben oly tapintattal és éleslátással dolgozott, hogy minden összeütközést el tud-

tunk kerülni, a nélkül, hogy az állami tekintély csorbát szenvedett volna. A katedra az ő igazi eleme. A pedagógia az ő igazi szaktudománya. A tudományos bűvárkodás az ő lelki hajlandósága.

Még most is, midőn a szegény agyongyötört országnak, melynek lelkivilágát nemcsak a háború szörnyűségei, nemcsak idegen hatalmaskodók barbár zsarnoksága, de a nemzet lelkétől teljesen idegen kalandorok vallást, nemzeti érzést, igazi kultúrát kiirtó vandalizmusa szaggatta széjjel, a romokból újjá kell születnie, Fináczyt ott óhajtjuk látni, ahol nemcsak gondolatokkal, de a közvetlen cselekvés nagy tetteivel is gyarapíthatja a magyar állam renaissance-ának leghatékonyabb tényezőjét: az igazi magyar nemzeti kultúrát.

B. WLASSICS GYULA.

*

Fináczy Ernővel abban az időben ismerkedtem meg, mikor, mint államtitkárnak a vallás- és közoktatásügyi minisztériumban, az összes iskolai ügyek fölülvizsgálata kezében egyesült s így a középiskolai osztály is csoportomba soroltatott. A középiskolai osztály vezetője akkor Klamarik János volt, a nagytapasztalatú és gyakorlatú pedagógus és adminisztrátor, ki ügykörének majdnem minden munkását személyesen ismerte. Fináczyt akkor mint tanárt — utóbb igazgatót és főigazgatót — beosztottuk a minisztériumba, ahol nagy szakképzettségénél fogva csakhamar fontos pozícióra emelkedett. Törekvésem lévén iskolaügyünket a külföld intézményeivel és fejleményeivel is összhangban tartani; szükségét éreztem különösen annak, hogy ne csak a mi tanfériaink előtt legismertebb osztrák és német, hanem különösen a francia viszonyokat is szemmel tartsuk. Magam is figyelemmel kísértem a francia szakirodalmat, de már hivatali elfoglaltságom sem engedte meg azt, hogy minden adatnak magam járjak utána. Különösen e téren tett nekünk Fináczy mindjárt kezdettől fogva kitűnő szolgálatokat. Minden kérdésre nézve gyorsan s föltétlenül megbízható alaposággal tudott információt szerezni s különösen gróf Csáky Albinak az egyseges középiskola megteremtésére irányuló tervei idejében végzett nagy és derekas munkát. Kiváló műveltsége és nyelvismeretei arra is képesítették, hogy a magyar tanügyi kormányzatot külföldi szakkongresszusokon hathatósan és méltón képviselje.

Miután a minisztériumtól megváltam, hogy abba később — rövid időre — mint miniszter térjek vissza, Fináczy is nem-sokára elhagyta ottani helyét, hogy tehetségéhez még méltóbb pályára lépjen. Mint a pedagógia egyetemi tanára, utóbb a Közoktatási Tanács ügyvivő alelnöke, mint a Paedagogiai Társaság elnöke, tudós, író és akadémikus, fáradhatatlanul dolgozva és folyton emelkedve a közbecsülésben és közelismerésben, szellemi kultúránk valódi vezéralakjává lett.

Örömömrre szolgált, hogy hivatalos érintkezésünk meg-